

Mødet udsat kl. 11.42

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Forespørgsel nr. F 42:

Forespørgsel til finansministeren og indenrigsministeren:

»Hvad agter regeringen at gøre i forbindelse med forhandlingerne om kommunernes økonomi for at undgå, at der sker nedskæringer og forringelser på børne- og ældreområdet?« Af Anni Svanholt (SF), Jes Lunde (SF) og Villy Søvnald (SF).

(Forespørgslen anmeldt 19/3 99. Fremme af forespørgslen vedtaget 25/3 99).

Anden næstformand (Henning Grove):

Ordføreren for forespørgerne til begrundelse, fru Anni Svanholt.

Begrundelse

Anni Svanholt (SF):

I de forløbne år har SF taget initiativ til en drøftelse i Folketinget af den kommunale økonomi, og gang på gang er vi blevet nedstemt med den begrundelse, at det er regeringen, der forhandler med de kommunale organisationer, og at det ville være uhensigtsmæssigt at melde forhandlingsstrategier ud på forhånd.

Når SF så igen i år stiller forespørgslen, er det, fordi vi er dybt bekymrede for udviklingen ude i kommunerne med de aftaler, som det er muligt at opnå med regeringen. Når børns og ældres vilkår drøftes her i salen, hører vi ikke, hverken fra regeringens eller fra regeringspartierne side, at de synes, at vilkårene for børn og ældre skal forringes, enten ved nedskæring af servicen eller øget brugerbetaling. Nej, tværtimod; selvfølgelig skal ældre, der har behov, have den tilstrækkelige hjemmehjælp, plejehjemsplads m.v., og børnene skal selvfølgelig passes, også under rimelige forhold.

Alt dette siges på den ene side, mens man derefter på den anden side indgår økonomiske aftaler med kommunerne, som umuliggør det. Det må være ret og rimeligt, at Folketinget

medinddrages i drøftelserne om, hvilket niveau og hvilke rammer kommunerne skal have for at opfylde de politiske mål.

De sidste dages udmeldinger fra kommunerne er meget bekymrende for udviklingen af det danske velfærdssamfund. Mange kommuner er så pressede i dag, at de er tvunget til at finde løsninger, som i høj grad rører ved de grundlæggende værdier i vort samfund.

Det bærende element i velfærdssamfundet er, at vi solidarisk dækker udgifterne til børn, syge og ældre. Det må der ikke ændres på. SF mener derfor, at det må være et krav, at regeringen stilles til ansvar for Folketinget om, på hvilken måde den agter ved de kommunale forhandlinger at undgå forringelser på børne- og ældreområdet. Rammerne for den kommunale økonomi er også et folketingsanliggende.

Besvarelse

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Nu mener jeg, man til fru Anni Svanholts begrundelse for forespørgselsdebatten i dag jo nok kan sige, at de mere generelle retningslinjer for økonomien og de politiske prioriteringer ganske ofte er genstand for debat her i Folketinget, men vi har hvert år forhandlingerne med kommuner og amter; forhandlinger, der ikke på det her tidspunkt er startet endnu, som indledes i slutningen af maj og begyndelsen af juni, og hvor det er svært, også fordi talgrundlaget langtfra er færdiggjort på denne her tid af året, at byde meget konkret på indhold.

Men det er klart, at der i de forhandlinger ligger nogle mål for den offentlige service, som der har gjort tidligere år, nogle rammer for økonomien, og det, der er opgaven, er altid så godt som muligt at forene det, der er ønskeligt, med det, der økonomisk er forsvarligt.

Aftalerne skal selvfølgelig også ses i sammenhæng med de resultater, der allerede er opnået, og de fremtidige prioriteringer, der er fastlagt, for der ligger jo – mere detaljeret med KL end med Amtsrådsforeningen – en ramme for en 4-års-periode, som man var enig om allerede sidste år.

Jeg synes, det er værd for bare i enkelte ord at imødegå det billede af forringelser, fru Anni Svanholt her anfører, at sige, at der altså siden 1992 er skaffet 180.000 flere børnepasnings-tilbud i danske kommuner.

Der er sket en udbygning også på ældreområdet. Det kan være lidt sværere at gøre den op i tal, men så vidt vi kan se, er der i samme periode en vækst i reale størrelser på et par milliarder kroner og også en forøgelse af personaleindsatsen og samtidig en etablering af, bare frem til 1997, som vi har tal for, en 12-13.000 nye plejeboliger.

I øvrigt skal jeg henlede opmærksomheden på, at SF og regeringen ved finanslovaftalen for 1998 afsatte en pulje på 225 mio. kr. til forbedring af hjemmehjælpen. Den er nu ved at blive udmøntet og vil forhåbentlig, sammen med de mere præcise retningslinjer, der nu er givet omkring hjemmehjælpen, medvirke til, at de bestemte uønskede og også påviseligt ikkeholdelige beskæringer, der nogle enkelte steder er sket på hjemmehjælpen, bliver rettet op.

Jeg er ikke i stand til på det her tidspunkt at bidrage så meget mere til opklaring af detaljerne i, hvad der kan blive resultatet af kommuneforhandlingerne, men det vil jo være, skal jo være, som altid, at et resultat efterfølgende skal godkendes i Folketingets Finansudvalg.

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):
Aftalen sidste år med Kommunernes Landsforening omfatter jo 4 år. Det er et ønske, der tidligere har været fremme, og Kommunernes Landsforening har tiltrådt, at i de 4 år skal stigningsprocenten være 1 pct. Det synes jeg er væsentligt at understrege, for når Kommunernes Landsforening tiltræder en sådan aftale, er de også klar over, at der skal ske en omprioritering af en række udgifter. Jeg mener også, at de dermed helt klart har et ansvar, som de også har sagt de vil have, for, at det kan føres ud i livet.

Jeg er godt klar over, at det nu i år bliver lidt højere, og at det måske er svært at komme ned fra en vækst, der tidligere har været 2-3 pct., om ikke højere, til 1 pct., men der er da ingenting, der tyder på, at man ikke har viljen til at gøre det.

Jeg synes også godt, jeg vil understrege, at udskrivningsgrundlaget i kommuner og amter fra 1993-1999 på grund af en gunstig udvikling i landet er steget med 30 pct., og det vil sige, at det, man udskriver skatten af, er betydelig højere beløb, end det var tidligere. Jeg synes også, der er grund til at sige, at der ikke er helt stilstand i ansættelse af personer. Alene fra 1998 til

1999 er der ansat i amter og kommuner, især på serviceområderne – det vil jeg gerne understrege – 4.000 nye personer.

Så er det rigtigt, at det også er værd at være opmærksom på, hvordan servicen er her i landet. Jeg har nogle tal, der viser, at der i 1983, altså for 16 år siden, var en serviceprocent på pasningstilbud for de 0-6-årige – og det er især dem, der har været omtalt her i Folketinget – på 38 i landkommunerne og 65 i hovedstadsområdet.

De tilsvarende tal nu her for 1998, altså 15 år senere, er på 67 og 73. Det vil sige, at landkommunerne og de mindre kommuner har taget et enormt skridt frem for at få en serviceforbedring, og det fører lige over til en undersøgelse, som er bestilt af Indenrigsministeriet, hvor det viser sig, at folks tilfredshed med servicen på ingen måde er mindre i de mindre landkommuner, end den er i de store bykommuner.

Det er helt klart, at når man skal indgå den nye aftale her, så er det inden for de rammer, vi har aftalt for 4 år, at den skal laves. Jeg vil da især være opmærksom på, da jeg får mange henvendelser fra yderområder, der har det lidt sværere end andre – vi kan jo godt nævne nogle af dem: Lolland-Falster, Bornholm og også nogle ø-kommuner, måske også Nordjylland, ja, der kan være flere – at det er helt klart, at vi må se på det her, og jeg håber da, at vi i den aftale, vi kan indgå i forståelse med KL, kan finde frem til, at der måske gives noget særligt til de områder inden for den ramme, vi har.

Jeg mener, at fru Anni Svanholt sådan set kan tage det roligt, for der er ingen tvivl om, at Kommunernes Landsforening er opmærksom på, hvordan de skal fordele tingene. Så skal man selvfølgelig også lige være opmærksom på, at det altså drejer sig om 273 kommuner plus den særlige aftale, man har med Frederiksberg og København, som skal vise et billede udadtil, og jeg mener ikke, jeg kan genkende det billede, som fru Anni Svanholt fremstiller her. Jeg mener, at langt de fleste kommuner melder et helt andet billede ud end det, der bliver givet udtryk for her.

Ja, det var mine bemærkninger.

Anden næstformand (Henning Grove):
Ordføreren for forespørgerne, fru Anni Svanholt.

Forhandling

Anni Svanholt (SF):

Tak for redegørelserne fra ministrene.

Sidste år på denne tid havde regeringen netop udgivet deres regeringsprogram: »Godt på vej – Danmark i det 21. århundrede«. Af det fremgik jo, at Danmark var i fremgang og præget af fremdrift og optimisme. Den enkelte skulle have større udfoldelsesmuligheder, der skulle udvikles et stærkt fællesskab, der skulle give den enkelte tryghed og styrke til at klare forandringer. Der var helt klare signaler om, at velfærdssamfundet skulle styrkes, og den offentlige sektor skulle løftes. Det var jo på den baggrund, at regeringen gik til forhandlingerne med de kommunale parter.

Sidste år, da SF udtrykte bekymring for udviklingen, blev vi af både finansministeren og indenrigsministeren forsøgt beroliget med, at regeringen fortsat ville udbygge serviceindsatsen, og den beroligelse får vi tilsyneladende også igen.

Men hvad er der faktisk sket?

Regeringen indgik aftaler med KL og Amtsrådsforeningen, som må betegnes som en opbremsning i velfærden. For det første er vækstraten væsentlig lavere end forudgående år, for det andet trækker demografien – altså befolkningsudviklingen – udgifterne i vejret, for det tredje er der fortsat væsentlige ventelisteefterslæbsproblemer, og for det fjerde er der, ikke mindst også hos regeringen selv, betydelige forventninger til et serviceløft.

Men umiddelbart efter kom rapporten jo: »Den kommunale økonomi år 2005«, som egentlig hellere skulle have heddet: »Hvad kan man få for – ikke en tier – men 1 procent«, som indeholder faktisk alt, hvad SF vil kalde forslag til nedsat service.

Men hvad er der så sket siden?

Vi ved jo, at kommunerne ikke kunne holde driftsudgifterne på 1 pct., men måtte op på 1,4 pct. Til trods for dette har kommunerne været nødsaget til at skære dybt alle vegne. Hvad har der ikke været af sager, hvor kommunerne har måttet ty til lovoverskridelser på hjemmehjælpsområdet, fordi deres økonomi ikke kunne holde: sager om standsning eller udsættelse af renoveringer på skolebygninger, års ventetid på dagtilbud, nedlæggelse af herberger for de hjemløse.

Det er da noget, der må gøre indtryk. Situationen er belastende for kommunerne, og nu har vi jo så set de seneste måneder, at man også

begynder at overveje brugerbetaling på omsorgsområderne. Jamen, hvor er vi da henne?

Nu ved jeg ikke, om virkeligheden faktisk ser anderledes ud fra en ministerstol end for os andre, men i hvert fald er det SF's opfattelse, at velfærden og niveauet for den i stor udstrækning udøves i amter og kommuner, og når en regering holder disse i stramme tøjler, så holder de også velfærden i stramme tøjler, og det kan en regering jo også godt, men så må den jo vedstå og ikke slynge om sig med: Alle, der har behov, skal have hjemmehjælp, ventelisterne skal væk osv. Det holder jo ikke, når man ikke giver kommunerne og amterne mulighederne for det.

Nu skulle man jo tro, at specielt finansministeren gør det af økonomiske grunde, fordi han mangler penge i kassen, men sådan er det jo ikke. Finansministeren har jo netop tilbudt at købe gasselskabernes gæld på 16,5 mia. kr. med en belønning til kommunerne på 1,4 mia. kr., og når finansministeren har råd til det, kan det vel egentlig ikke stå helt galt til med samfundsøkonomien.

Men vi er bekymrede og vil lægge op til, at man forbedrer denne aftale, og derfor skal jeg på vegne af Enhedslisten og SF fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet det konstateres, at den meget stramme økonomiaftale fra juni 1998 om kommunernes økonomi har ført til en række uacceptable velfærdsforringelser, opfordrer Folketinget regeringen til ved de kommende forhandlinger at sikre økonomisk rum til at forbedre forholdene for børnene, de ældre, de syge og de udstødte.« (Forslag til vedtagelse nr. V 69).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Klaus Hækkerup (S):

Jeg kan indlede min ordførertale med at sige, at vi fra Socialdemokratiets side bestemt ikke kan støtte det forslag til vedtagelse, som SF her har fremsat. Forslaget taler om en række uacceptable velfærdsforringelser, men jeg kan overhovedet ikke se, hvor den række uacceptable velfærdsforringelser har fundet sted, og det vil jeg

egentlig godt mene at SF burde redegøre noget nærmere for.

De to punkter, der er nævnt i forespørgslen, er børneområdet og ældreområdet. Ser vi først på udviklingen på børneområdet, kan vi se – som også finansministeren var inde på – at antallet af dagpasningspladser i kommunerne er steget fra 396.000 i 1995 til 486.000 i år. Det er en konstant stigning og en kraftig stigning, og vi har da heller ikke mødt flaskehalsproblemer på det område, selv om vi har haft en ganske betydelig vækst i beskæftigelsen. Ser vi bare på udviklingen fra 1998 til 1999, så er der tale om en reel vækst på 4 pct. i nettodriftsudgifter, så det står altså ganske godt til på det område.

Ser vi på ældreområdet, er antallet af husstande, der modtager varig hjemmehjælp, steget fra 146.000 i 1993 til 174.000 i 1998, og antallet af fuldtidsbeskæftigede er i samme periode vokset med over 10 pct. Også her må vi sige, at det er et postulat grebet ud af den tomme luft, når SF taler om en række uacceptable velfærdsforringelser.

Sådan oplever borgerne det jo heller ikke, når vi går ud og spørger dem. Lad mig bare henvise til to af de undersøgelser, der er lavet, først den undersøgelse, Finansministeriet lavede, og som er gengivet i budgetredegørelsen fra maj 1997. 66 pct. af borgerne er generelt tilfredse, meget få er utilfredse, og de fleste er hverken tilfredse eller utilfredse. Og ser vi på de områder, SF har trukket frem i debatten her, viser besvarelsenerne, at på daginstitutionsområdet er 68 pct. tilfredse, og på hjemmehjælpsområdet er hele 73 pct. tilfredse.

Ser vi på den sidste undersøgelse, som indenrigsministeren refererede til, hvor man har opdelt i bykommuner og landkommuner for at se, om der var en forskel, er det generelle billede jo også, at borgerne er tilfredse. Generelt er 50 pct. af borgerne tilfredse eller meget tilfredse med den offentlige service, 10 pct. er utilfredse eller meget utilfredse, mens 40 pct. hverken er tilfredse eller utilfredse – altså igen et klart tilfredshedsbillede. Og spørger vi dem, der er brugere af de offentlige serviceydelser, både på børneområdet og ældreområdet, tegner det samme billede sig helt klart.

Så henvises der til forhandlingerne om kommunernes økonomi. Om det er der at sige, at der er jo indgået en aftale, der siger, at der skal ske en vækst i det kommunale serviceniveau med 1 pct. hvert af årene – at staten hvert år lægger 1 mia. kr. i kommunekasserne til at ud-

vide serviceniveauet med. Jeg vil godt sige, at det må altså være SF-trylleri, der kan få dét til at blive et underskud eller en række uacceptable velfærdsforringelser.

Det er selvfølgelig klart, at når vi giver kommunerne pengene, skal kommunerne inden for deres rammer prioritere ud fra de lokale forhold. Er der mangel på pasningspladser for børn, er det den opgave, der skal prioriteres; er der ved at være lidt snævert i folkeskolen, er det den opgave, der skal prioriteres; er der en kraftig vækst i antallet af ældre, er det den sektor, der skal prioriteres, og er der andre nødlidende områder, er det selvfølgelig dem, der skal prioriteres.

Jeg mener, det er korrekt, som også finansministeren og indenrigsministeren har tilkendegivet, at kommunerne vil forhandle ud fra den målsætning, at der skal ske en fortsat forbedring af det kommunale serviceniveau på netop de områder, hvor den enkelte kommune lokalt vurderer, at det er her, der er det største behov for forbedring. Nedsikringer, som forespørgerne har angivet, er der altså overhovedet ikke lagt op til, og det har der heller aldrig været tale om – tværtimod.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Det er en kort bemærkning til hr. Klaus Hækkerup, der ikke kan se, hvor velfærdsforringelserne har fundet sted.

Jeg synes, man må sige, at det kunne finansministeren dog. Som jeg hørte finansministeren, nævnte finansministeren i sin redegørelse, at der var kommuner, der havde skåret helt uacceptable ned på hjemmehjælpen, men at der så var blevet rettet op på det. Det gør dog en forskel at kunne se det eller ej.

Men jeg vil godt sige til hr. Klaus Hækkerup, at det forekommer mig utroligt, hvis den debat, der var i efteråret, er gået fuldstændig hen over hovedet på hr. Klaus Hækkerup, der kom med en påstand om, at problemerne på ældreområdet er et postulat, der er grebet ud af den blå luft. Jeg kan garantere, at det, jeg har hørt på de møder, jeg har deltaget i – i Albertslund, i Viborg, i Holstebro, på det indre Østerbro osv. osv. – ikke er postulater, som er grebet ud af den blå luft. Det er de steder, hvor problemerne har været mest vidtgående, eksempelvis i Skive Kommune, hvor halvdelen af de hjem, der modtog hjemmehjælp, har mistet den med ét slag. Jeg synes et eller andet sted, det er uvær-

digt med den diskussion, vi har hvert år, og det er jo derfor, vi rejser forespørgslen her.

Kommunerne siger, at de er nødt til at gøre de slemme ting, fordi de har fået så stram en aftale, og folketingspolitikkerne bare siger, at det kan de ikke være bekendt, og så falder tingene ned i et dybt ansvarshul. Jeg synes, vi har brug for at erkende, at der ikke har fundet nogen stigning sted på ældreområdet. Der har ikke fundet nogen stigning sted ifølge KL's opgørelser, og det sker i en situation, hvor ældrebefolkningen er stigende. Så er det klart, at der er nogle, der kommer i klemme.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg er nødt til at sige til hr. Villy Søvnald – for nu at blive i den sprogbrug – at vi går ikke ud og kritiserer kommunerne. Det er der nogle folketingspolitikere fra nogle partier der gør, men vi respekterer faktisk de kommunale prioriteringer, og det kan godt ske, at det, SF i virkeligheden ønsker, er at blande sig i det. Men at komme og sige, at når vi fra Folketingets side lægger 1 mia. kr. i kommunernes kasser, er det medvirkende til en række uacceptable velfærdsforringelser, er at skyde langt, langt, langt over målet.

Jeg vil godt spørge konkret: Hvor er det, den lange række af velfærdsforringelser har fundet sted? Jeg har også kunnet følge debatten i kommunerne. Det er muligt, der er nogle kommuner, der har handlet anderledes, end jeg som folketingspolitiker eller måske endda som borgmester ville gøre, men hvis vi ønsker at bevare det kommunale selvstyre – hvis vi ønsker, at de kommunalpolitikere, der er valgt tæt på borgerne, også skal have et ansvar – er vi nødt til at lade være med at blande os i alle mulige detaljer.

Derfor må vi sige til kommunerne, at det, vi ønsker generelt, er, at de fortsætter det serviceløft, de har lavet for 1998-1999, også fra 1999-2000. Det er også det, der ligger i den aftale, vi har med kommunerne, og det er jeg helt, helt overbevist om at kommunerne vil leve op til.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

For det første må jeg sige, at det er helt uforståeligt for os i SF, at regeringen ikke har lyst til at tage den åbne debat om, hvordan man skal

prioritere serviceydelse i vort samfund – at det skal foregå på den måde, at det er noget, man lige klarer bag lukkede døre i regeringen og i Finansudvalget i stedet for at tage en helt åben debat her og lægge nogle retningslinjer, og hvor de krav, der måtte komme fra Folketinget, også bliver inddraget i debatten. Det tror jeg faktisk mange kommuner meget gerne ville have, for vi hører jo ofte, at kommunerne er ret utilfredse med de krav, som Folketinget – eller måske er det tv-partiet, der har indflydelse på Folketinget – stiller til kommunerne, og som de har svært ved at honorere.

Jeg vil godt sige her, at jeg har noteret mig, at Politiken skrev den 6. september sidste år, at hver anden kommune må gribe til fyringer, og at indenrigsminister Thorkild Simonsens reaktion var: Ja, det ligger nok inden for regeringens tolerancetærskel. Det var dog en erkendelse af, at der er tale om nedskæringer, så vi kan ikke rigtig få øje på de store forbedringer, der tales om.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg skal sige til hr. Klaus Hækkerup, at det, jeg har sagt, har jeg sagt ud fra en meget stor kærlighed til det fællesprojekt, der hedder velfærdssamfundet. Jeg har også sagt det ud fra den bekymring, at hvis det hele bare bliver statistikker og ord og sådan noget, som jeg synes er langt væk fra den virkelighed, jeg oplever, ophæver vi skellet mellem højre og venstre i dansk politik så meget, at det giver et problem.

Jeg forstår simpelt hen ikke, når hr. Klaus Hækkerup siger, at det, der principielt skiller os, er, om vi vil blande os i kommunernes dispositioner eller ej. Mener hr. Klaus Hækkerup, at der skal være helt frit slag i kommunerne til at lægge det hjemmehjælpsniveau, man vil? Og skal retssikkerheden alene praktiseres hvert fjerde år ved kommunevalgene, og i mellemtiden må man så finde sig i, hvad der sker?

Så spørger hr. Klaus Hækkerup meget konkret: Hvor har der fundet forringelser sted? Det har der på ældreområdet i halvdelen af de danske kommuner, og det har det på børneområdet – forstået på den måde, at der har fundet store standardglidninger sted. Man har flyttet fritidshjemsordninger over til SFO-ordninger med dårligere personalenormeringer og højere forældrebetaling, og i SF kalder vi det forringelser.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil gerne spørge hr. Klaus Hækkerup – når vi nu taler om den generelle udvikling – om der er brugt færre penge til service over for ældre og til pasning af børn, og om der er færre ansatte på de områder til at tage sig af de mennesker. Hvordan har udviklingen været i 1997, 1998 og 1999? Har der været en nedgang i antallet af ansatte på de serviceområder, og er der samlet brugt færre penge på områderne?

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Først til fru Anni Svanholt, der siger, at vi ikke vil tage en åben prioriteringsdebat: Det vil vi gerne. Jeg synes faktisk, at Folketinget løbende har en åben prioriteringsdebat. Der bliver jo konstant forelagt en mængde beslutningsforslag for os. Inden for de næste 14 dage skal vi behandle et forslag fra Enhedslisten, hvor vi netop igen skal debattere prioriteringen af hjemmehjælpen, så at fremstille det, som om vi ikke vil tage nogen debat, er jo langt, langt ved siden af realiteterne.

Så siger fru Anni Svanholt, at hver anden kommune må gribe til fyringer ifølge Politiken. Nu vil jeg godt sige, at Politiken er jo ikke noget sandhedsvidne på området her, men hvis vi går ud og undersøger tingene – og lad det også være et svar til hr. Villy Søvndal, der taler om forringelser i halvdelen af kommunerne til hjemmehjælpsområdet – fremgår det af de papirer, som hr. Villy Søvndal jo også har fået i Socialudvalget, at Kommunernes Landsforening kan oplyse, at der er 43 kommuner, som har reduceret deres udgiftsniveau på hjemmehjælpsområdet, altså ikke halvdelen af kommunerne. Og for de 43 kommuner gælder det, at kommunens samlede ældreudgifter pr. ældre over 67 år ligger over landsgennemsnittet, at antal modtagere af varig hjemmehjælp pr. 100 ældre over 67 år i de pågældende kommuner lå betydeligt over landsgennemsnittet, og at antal tildelte timer af varig hjemmehjælp pr. modtager pr. uge i kommunen lå over landsgennemsnittet.

Og at der er 43 kommuner, der har valgt at se deres serviceniveau efter i sømmene, synes jeg altså ikke man kan kritisere dem for.

Jeg vil godt sige til hr. Villy Søvndal, at for mig er det her ikke noget, man kan gøre op i statistik og ord. Men at jeg går ud og siger, at de ældre, jeg møder, og de, jeg snakker med, er

godt tilfredse, har vel ingen vægt i denne her debat. Men sådan forholder det sig faktisk.

Det, jeg synes er centralt, er, at vi vurderer, og at kommunerne vurderer: Hvad er det konkrete behov, den ældre har?

Det er klart, at behovet er større, lige når den ældre er blevet udskrevet fra sygehus, end 1 uge eller 2 uger efter. Det er klart, at behovet kan være større på andre tidspunkter.

Lad mig så endelig sige til hr. Ebbe Kalnæs, at jeg ikke kan se, der er brugt færre penge, eller der er færre ansatte. Men det må man kunne i de oversigter, SF laver. Jeg har bare aldrig haft lejlighed til at se dem.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Det udvikle sig så til et, kan man sige, ret voldsomt defensorat, altså forsvar, fra hr. Klaus Hækkerups side over for de eksisterende tilstande.

Jeg ved ikke, om man må spørge efter både ordførertalen og de efterfølgende bemærkninger: Er der den situation på de fundamentale velfærdsområder – på ældreområdet, på børneområdet, på området: udstødte, på sygehusområdet osv. – som regeringen gerne ser? Er der slet ingen steder overhovedet, hvor man godt vil videre efter nu at have leveret et stort svar for alt det, der er?

Er det sådan, vi skal forstå hr. Klaus Hækkerup, eller kunne vi bare få antydningen af, hvor regeringen måske synes der forekommer problemer, der var værd at kigge på?

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Hr. Klaus Hækkerup siger, at man altid er parat til en åben debat. Ja, der tages mange debatter her i Folketinget, og det er også godt og vigtigt. Men at tage en debat, som er med til at fastlægge retningslinjerne for den kommunale økonomi, er lige præcis det, som regeringen og regeringspartierne hele tiden og gang på gang viger tilbage for.

Og det er jo ejendommeligt. Det er den kommunale økonomi og hele velfærdssamfundet og de oplevelser, som folk har i den forbindelse; det er jo det, man har ude i kommuner og amter, hvor man er tæt på tilbudene, hvor man oplever det. Og det er da væsentligt for den opbakning, der skal være til et solidarisk velfærdssamfund.

Jeg vil også gerne her minde hr. Klaus Hækkerup om, at det analysearbejde, der blev lavet i rapporten »Den kommunale økonomi år 2005« fra juni 1998, hvor man har lavet analyser på sektorområderne, jo faktisk fastslår: »Analyserne på sektorområderne, som er gengivet i de nævnte kapitler, viser, at det inden for de fleste udgiftsområder er muligt at imødekomme kendte behov, men på nogle områder kan man ikke både dække nye behov og reducere eksisterende ventetider inden for den gennemsnitlige vækstrate, der er opstillet.« Og det vil altså sige 1 pct. Der erkender man jo, at den ene procent må medføre forringelser, nedgang, og at man ikke kan leve op til sine løfter.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Klaus Hækkerup, og så går vi videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Lad mig først starte med at sige til fru Anni Svanholt, at det jo ikke passer, at vi ikke vil tage en debat.

Så sent som den 13. april har Enhedslisten fremsat beslutningsforslag nr. B 119 om forslag til folketingsbeslutning om mere og bedre hjemmehjælp. Der skal vi diskutere hjemmehjælp, konkret om hvad vi gør.

Og så siger hr. Villy Søvndal, at nu står jeg bare og forsvarer de eksisterende tilstande, og han spørger: Vil regeringen overhovedet ikke videre?

Jo, det er præcis derfor, vi har indgået en aftale om at forøge serviceniveauet med 1 pct. hvert af årene fremover; en stille og rolig udbygning, i takt med at Danmark har råd til det. Det er det, vi vil. Og selvfølgelig prioriteret sådan, som kommunerne kan det.

Og hvad så med hjemmehjælpen? Er regeringen ligeglad med den?

Nej. Finansministeriet har for nylig lavet en undersøgelse, der viser, hvor effektive kommunerne er. Og den viste faktisk, at vi har 40 kommuner i Danmark, der i det, man kalder benchmarking, er nede på 75 pct., og det vil sige 40 kommuner, der kunne forøge deres effektivitet med en tredjedel, uden at det kostede mere.

Værsgo, har vi sagt til de 40 kommuner, vær venlige at gå i gang med at forbedre jeres service, uden at det behøver at koste mere. Indret jer ordentligt. Sørg for, at personalet får en or-

dentlig uddannelse. Det er jo det, vi vil videre med.

Erik Larsen (V):

Ordføreren for forespørgerne, fru Anni Svanholt, startede her med at sige, at det var økonomien og rammerne for økonomien, der var afgørende for, hvordan velfærdsydelseerne opfattes. Det var stort set indholdet. Det er vi selvfølgelig enige i i Venstre, men vi mener, der er mange andre faktorer end den økonomiske ramme, der er afgørende for, hvordan kommunerne er i stand til at løfte opgaven og give borgerne den service, som man har krav på og behov for. Hvis man ikke tror på det, kan man slå op i de kommunale nøgletal og se, hvordan de ser ud på forskellige serviceområder. Det afspejler nemlig fleksibilitet i opgaveløsningen.

Regeringen og kommunerne indgik i 1998 en fireårig aftale med kommunerne. Der blev aftalt en vækst, nettovækst, årligt på 1 pct., og man må nok sige, at set i lyset af det pres, der er på udgiftsområderne børnepasning, undervisning og ældreområdet, er det ikke voldsomt.

Jeg synes, at man må sige, at de fleste kommuner har løst opgaverne på en rimelig måde; der er, som det også er nævnt før i dag, blevet plads til en stigning i antallet af pasningspladser for børnene, og der er blevet plads til andre udvidelser. Men når det så er sagt, vil jeg også godt sige omkring hjemmehjælpen, hvor enkelte kommuner har handlet på en måde, som efter vores opfattelse er uacceptabel, at så kan vi ikke acceptere de fremgangs måder selv i en presset økonomisk situation.

Man må efter min og Venstres opfattelse have forståelse for, at kommunerne er i en presset situation. Der er et stort forventningspres fra befolkningen på de kommunale serviceområder. Og jeg vil gerne sige, at statsministerens kan vi ikke gøre det bedre-kampagne jo ikke ligefrem har medvirket til at skrue forventningerne ned hos børnefamilierne og ældregruppen.

Når regeringen efterfølgende ikke har taget initiativer eller givet økonomisk dækning for de løfter, som befolkningen i hvert fald har opfattet det var, ja, så er det klart, at så havner presset hos kommunerne, og det havner ude hos de folkevalgte.

Jeg vil gerne komme med et citat fra den kommunale budgetredgørelse 1999 fra Kommunernes Landsforening. Der står: »Der er enighed om, at selv mere uforpligtende signaler

fra regeringen kan virke udgiftsdrivende«. Og jeg er da glad for, da det her åbenbart er skrevet efter kommuneaftalen, at regeringen nu erkender, at kan vi ikke gøre det bedre-kampagnen kan virke udgiftsdrivende.

Venstre er også af den opfattelse, som indenrigsministeren gav udtryk for, at der kan være stor ulighed i forhold til kommunernes økonomiske formåen.

Jeg var glad for de udmeldinger, som indenrigsministeren kom med her fra talerstolen, og det er også vores opfattelse, at bl.a. de ændrede udligningsaftaler kombineret med manglende vækst i nogle områder kombineret med en uheldig demografisk udvikling altså har sat nogle kommuner i en meget uheldig økonomisk situation. Vi kan måske sige, at det skæve Danmark på nogle områder er blevet endnu mere skævt.

Det er sådan, at vi i Venstre aldrig har haft praksis for at stemme for forslag til vedtagelse ved de her forespørgselsdebatter. Vi mener, det er regeringens ansvar at føre forhandlingerne med kommunerne. Men det betyder ikke, at vi ikke gerne vil give regeringen nogle gode råd.

Venstres anbefaling til regeringen er at give kommunerne mere fleksibilitet i opgaveløsningen på ældreområdet ved at give de ældre fuld valgfrihed mellem offentlig og privat hjælp. Det vil skabe en tiltrængt konkurrence, som samlet vil være med til at give mere kvalitet og også flere ressourcer, og en bedre udnyttelse af de midler, som vi i dag bruger på området, vil komme de ældre til gode.

På børneområdet vil vi gerne anbefale regeringen at udvide mulighederne for fritvalgsordningen, som er vedtaget, så forældrene får flere muligheder, og familierne får mere fleksibilitet til at tilrettelægge deres liv, både arbejdslivet og også det liv, man bør have sammen med sine børn.

Når vi ser på, hvad vi betaler i skatter og afgifter her i landet, er der ikke noget at sige til, at vi forventer noget andet end ventelister. Vi forventer børnepasning, vi forventer en god service på de helt nødvendige områder som ældrepleje og hjælp til de svageste.

Derfor: Understøt kommunernes ønske om fleksibilitet og borgernes ønske om valgfrihed, så tror vi fra Venstres side, at regeringen kan komme igennem med noget, som kan komme de grupper til gode og til gavn, som vi omhandler her i dag.

Gitte Seeberg (KF):

Den kommunale økonomi er som bekendt styret af en aftale mellem Kommunernes Landsforening og regeringen – og netop en aftale. I ordet ligger, at der er tale om medvirken, dialog og også et vist element af frivillighed. Det betyder, at det er regeringen og alene regeringen, der har ansvaret for de kommunale forhandlinger.

Det Konservative Folkeparti har altid respekteret kommuneaftalerne. Vi har været mere eller mindre enige i indholdet, når der er opnået enighed mellem parterne. Men når enigheden er opnået, så mener vi også, at den skal respekteres. Dermed også sagt, at vi Konservative respekterer det kommunale selvstyre. For det er jo netop dét, der er problemet i denne forespørgsel fra SF. Partiet vil ikke acceptere retten til lokalt at prioritere opgaverne inden for de lovgivningsmæssige rammer, som vi i Folketinget udstikker.

Når det så er sagt, vil jeg også sige, at vi naturligvis ikke kan acceptere, at der er kommuner, der med børn og ældre som indsats spekulerer i økonomien. Der er eksempler på nedskæringer i f.eks. hjemmehjælpen, som har vist sig ikke at være lovlige. Det er selvfølgelig ikke acceptabelt.

Det Konservative Folkeparti er stærkt optaget af at sikre, at vore ældre medborgere får en anstændig alderdom. Og derfor kan og vil vi naturligvis ikke acceptere, at en række kommuner ikke lever op til de forpligtelser, der følger af loven. Men dette problem er et problem, som vi har tilsynsrådene til at tage sig af, og det er da netop også dét, der er sket i de grelle tilfælde. De respektive tilsynsråd har været inde i sagerne og afgjort dem i forhold til den lovgivning, som vi i Folketinget har vedtaget for området.

Når vi, Folketinget, har udstukket de lovgivningsmæssige rammer for hjemmehjælpen, dagpasningstilbud osv., er det op til kommunerne at prioritere inden for den ramme, de selv sammen med regeringen har forhandlet sig frem til.

Ansvaret for alt det her kan opdeles i flere dele. En del af ansvaret ligger altså hos kommunerne, men regeringen bærer selvfølgelig også sin del af ansvaret. Det nytter nemlig ikke noget, at der fra den ene eller den anden minister stedse kommer nye krav til kommunerne. Når der kommer nye krav til kommunerne, er det selvfølgelig også vigtigt, at der følger en pose penge med.

Vi har selvfølgelig også her i Folketinget en del af ansvaret. Vi har nemlig ansvaret for at sikre, at lovgivningen giver kommunerne mulighed for at tilbyde borgerne mere fleksible ordninger. De koster ikke nødvendigvis penge, men de koster tid til nytænkning. Derfor har vi sammen med bl.a. Venstre og CD, flere gange foreslået mere valgfrihed for kommunerne, f.eks. i forslaget om mulighed for privat ansatte hjemmesygeplejersker og senest i forslaget om at sætte gang i frikommuneforsøgene igen.

Da frikommuneforsøget kørte fra 1985 til 1993, blev der godkendt 390 ideer som grundlag for forsøg, og over 200 af disse gav inspiration til ny lovgivning. Det viser tydeligt, at der i mange kommuner landet over er en stærk vilje til at finde nye, bedre og i mange tilfælde billigere løsninger.

Vi konservative deltager gerne i at finde nye veje i den kommunale verden, men prioriteringen inden for den givne ramme er kommunernes, og ansvaret for den givne ramme er regeringens.

Vi finder ikke anledning til at kritisere den aftale, der blev indgået mellem regeringen og kommunerne sidste år. Det var en stram kommuneaftale, og det bliver der sandsynligvis også behov for i år. Det er nødvendigt, at det offentlige holder igen. Det accepterer vi i Det Konservative Folkeparti, og som følge deraf kan vi heller ikke støtte det forslag til vedtagelse, som SF har fremsat.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Fru Gitte Seeberg erkendte jo meget klart, at der er problemer, specielt forringelser på hjemmehjælpsområdet, og fru Gitte Seeberg sagde også, at det var klart uacceptabelt. Det fortjener faktisk ros, at De Konservative erkender de forhold, men det var svært at høre, hvordan Det Konservative Folkeparti vil gøre noget ved sagen, for jeg formoder, at man så også vil gøre noget ved sagen.

Man accepterede sådan set den økonomiske ramme, og at det var regeringen, der bestemte den. Det er jo lidt uforståeligt her, for sagen er den, at det er klart nok, at kommunerne må prioritere konkret, men der er jo ikke meget ved at have retten til at prioritere inden for en alt, alt, alt for snæver ramme, og vi ved allerede i dag, at for 1999 var kommunerne nødt til at overskride. Det var jo 1,4 pct. samlet set, og hvis der bliver lagt op til yderligere stramninger, er det

simpelt hen uacceptabelt. Hvad vil fru Gitte Seeberg gøre ved det?

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Fru Gitte Seeberg henviser til frikommuneforsøgene og det beslutningsforslag, vi behandlede for 14 dage siden fra Venstre og De Konservative om at genoptage forsøgene.

Da vi havde debatten her i Folketingssalen, kunne vi ikke få svar på, hvor der mangler forsøgshjemmel til, at kommunerne kan igangsætte de forsøg, de ønsker, og derfor vil jeg godt bede fru Gitte Seeberg om at nævne bare tre områder, hvor der mangler forsøgshjemmel, for så vil vi da overveje forslaget endnu en gang.

(Kort bemærkning).

Gitte Seeberg (KF):

Til fru Anni Svanholt: Det er klart, at vi i Det Konservative Folkeparti ikke vil være med til at se på, at kommunerne ikke overholder den lovgivning, vi har lavet her i Folketinget. Det bliver der så også taget hånd om, og det er der også taget hånd om i de konkrete tilfælde.

Når jeg siger, at der ikke er råd til det hele, og at kommunerne også er nødt til at indstille sig på det og er nødt til at prioritere inden for disse rammer, som vi måske ikke alle sammen synes er høje nok, er det, fordi alternativet er det, som vi i hvert fald i Det Konservative Folkeparti ikke vil være med til at acceptere, nemlig et stadig stigende skatte- og afgiftstryk.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Da fru Gitte Seeberg i sit ordførerindlæg var inde på spørgsmålet om forsøg i kommunerne og på det forslag, som vi jo har førstebehandlet på området, vil jeg gerne spørge fru Gitte Seeberg, om en af ting, der er tænkt på, når man vil have nye frikommuneforsøg, ikke også hænger sammen med den stramme kommuneaftale, som jo helt klart havde tekst i sig, som forklarede, at man nu skulle give kommunerne større råderum til at løse deres opgaver inden for de her stramme rammer.

Er der i den sammenhæng også tænkt på, at det skal være endnu lettere at lave kommunale samarbejder over grænserne, altså at de små kommuner i højere grad skal have råderum til kommunale samarbejder?

Er der ikke en række områder, hvor de rent faktisk løbende skal have tilladelse og søge mi-

nisterier og embedsmænd osv., om de kan få lov til at lave tætte samarbejder? Som et eksempel kunne jeg nævne, at samarbejdet om ungdomsskoler og andet altså kræver en ret lang procedure.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Konsekvensen af det svar, som fru Gitte Seeberg kom med, er da klart, at så vil De Konservative altså alligevel acceptere forringelser på hjemme-hjælpen. Det kan jo ikke være andet; det må vi konstatere her. De Konservative prioriterer altså hjemmevernet fremfor hjemmehjælp til de gamle.

Villy Søvnald (SF):

Kampen om velfærden var meget central, hvis vi husker godt et år tilbage til valgkampen, og det er den vel hele tiden, fordi det er det, der optager mennesker her og nu.

Vi har lavet den konstruktion, hvor en meget stor del af velfærden udmøntes decentralt i kommuner og amter. Den hovedlinje har vi været enige i og er vi enige i, men vi forudsætter, at det foregår under den civiliserede ramme, at vi fastlægger nogle minimumskrav om, hvilke opgaver der så skal løses. Det er derfor, at det er så afgørende, at der indgås aftaler, der sikrer rum til at fastholde og udbygge centrale velfærdsområder for gamle, for syge, for børn og for udstødte.

Sidste års aftale om den kommunale økonomi var den strammeste aftale i mange år. Vi i SF er med på, at økonomien skal hænge sammen, og derfor var vi med til at lave pinsepakken, hvor hensigten var at begrænse det private forbrug for netop at sikre rum til det offentlige forbrug. Resultaterne af den meget stramme aftale har været – synes vi – voldsomme nedskæringer i hjemmehjælpen for de gamle og de handicappede i et omfang, jeg ikke kan huske at jeg har set, siden den borgerlige regering trådte til i 1982.

Jeg tror, at mange folk uanset alle statistikkerne spørger: Er vi virkelig blevet så fattigt et samfund siden da, at vi ikke har råd til at yde den fornødne hjælp? Og svaret er, at selvfølgelig er vi ikke det. Vi er blevet et langt, langt rigere samfund, og derfor har vi også råd til at yde den fornødne hjælp. Vi er rigere end nogen sinde før.

Jeg tror, at mange spørger om det samme på børneområdet. Jeg vil godt kvittere for den ud-

bygning, der har fundet sted fra 1993 og frem til i dag. Til gengæld er den jo delvis betalt af serviceforringelser, en blanding af kortere åbningstid på et stadig mere fleksibelt arbejdsmarked, dårligere normering og højere forældrebetaling på daginstitutionsområdet. Specielt er det gået hårdt ud over vores skolefritidsordninger, som er det eneste område, der ikke er lovreguleret, og hvor vi har oplevet nogle ganske voldsomme prisstigninger.

Vi er heller ikke tilfredse i SF med indsatsen på sygehusområdet og vil også godt her give et signal om, at vi gerne vil være med til at bruge flere penge på at lave et bedre sygehusvæsen, selv om vi også anerkender, at det ikke er hele problemet.

Endelig betyder aftalen fra sidste år på det amtslige område, at indsatsen over for de grupper, der virkelig har det svært, skrues ned. Det drejer sig om den del af socialområdet, som amterne tager sig af, typisk de specialiserede områder, dvs. de sindslidende, misbrugerne, anbringelserne og de handicappede. Det er alle uden undtagelse områder, hvor opgaverne presser sig på, og hvor der mangler ressourcer til at løse påtrængende opgaver.

I den forbindelse er en af de alvorligste sætninger fra sidste års aftale den, der er lavet med Amtsrådsforeningen om, at man ikke kan påregne samme udgiftsstigning på amternes sociale område. Her hænger det for alvor ikke sammen. Det er netop på de områder, som er i alle politikeres søgelys – misbrugere, sindslidende, børn, der skal anbringes, og udstødte – at man drokler forventnings- og ambitionsniveauet ned.

Vi oplever så også i dag efter indgåelsen af aftalen det underlige, at ansvaret for forringelserne bliver til et spil sorteper: Regeringen lægger op til en stram aftale, men siger, at det her ikke er dens skyld; det må kommunerne tage ansvaret for. Kommunerne siger, at det her ikke er deres skyld; der er lavet en stram og aftale, det er regeringens ansvar. Imens kan folk så undrende stå i et hjørne og se, at velfærden forsvinder.

Det er et dybt betænkeligt ansvarsforflygtigende spil, og jeg tror i øvrigt – hvis regeringen endelig vil have et godt råd – at det er en selvstændig årsag til, at det går skidt i meningsmålingerne, nemlig på grund af folks positive forventning om, at en socialdemokratisk ledet regering på de her fundamentale velfærdsområder er i stand til at levere noget, der

ser væsentlig anderledes ud i forhold til, hvad en borgerlig regering er i stand til. Jeg tror, at det er den forventningskuffelse, der er en hovedårsag til regeringens problemer i meningsmålingerne.

Finansministeren har ofte sagt, at det er vigtigt at øve rettidig omhu. Vores mulighed i SF for at øve rettidig omhu er at rejse en forespørgselsdebat, hvor vi gør vores forventninger til en kommende aftale klar, og vores forventninger er som sagt, at der indgås en aftale, hvor der er rum til at sikre forbedringer på de her områder.

Jeg vil så runde af med at kvittere for indenrigsministerens melding om, at der er brug for at se på udkantområderne. Det er vi i SF meget enige i. Man kan vel sige, at der er brug for at se særskilt på de områder, som væksten er smuttet uden om i de sidste 5 års opsving. Vi deltog som bekendt i den sidste udligningsreform, som regeringen lavede. Vi gør det gerne igen med det hovedsigte at sikre, at udkantområderne får bedre muligheder for at løse de opgaver, der skal løses.

Christian H. Hansen (DF):

Som noget af det første vil jeg gerne påpege, at det er regeringen og alene regeringen, der har ansvaret for de kommende kommunale forhandlinger, og dermed også regeringen, der har ansvar for, om kommunernes økonomi bliver af en sådan karakter, at man kan undgå nedskæringer og forringelser på børne- og ældreområdet.

Løfter fra regeringens side har der jo været mange af. De har gået på flere ældreboliger, nedbringelse af ventelisterne på sygehusene, bedre pasningsorlov, lavere takster for børnepasning osv.; alt sammen noget som selvfølgelig skaber forventninger i befolkningen.

Mange har i lang tid, også her i salen, spurgt regeringen, hvor pengene skal komme fra. Jeg vil ikke spørge i dag, for jeg ved på forhånd, at vi ikke får noget svar, nok mest fordi man ikke kan svare på spørgsmålet.

Det er såmænd, som det plejer at være. Regeringen sender regningen videre til de i forvejen trængte kommuner. Alle, som har en smule kendskab til det kommunale system, ved, at langt størstedelen af i hvert fald en mellemstor eller en mindre kommunes udgifter ligger på de sociale områder og dermed også på områderne, der hedder vores ældre og vores børn.

Dansk Folkeparti er af den opfattelse, at der skal gøres en ekstra indsats for de svageste i samfundet, og i Dansk Folkeparti er vi faktisk af den opfattelse, at kommunerne skal have så maksimal kompetence og så maksimalt et ansvarsområde som overhovedet muligt. Men det betyder også, at kommunerne skal have den nødvendige ro omkring deres økonomi. Det betyder også, at regeringen skal indse, at den ikke løser sine egne problemer ved at inddrage den kommunale likviditet, som det har været set i flere år. Senest i dag har amterne meldt ud, at de har behov for 3 pct.

Kommunerne har i efterhånden mange år ikke haft det godt med deres økonomi, og som i mange af de forgangne år skal kommunerne så i gang med sparerunder. Hvorfor skal de det? Jo, det skal de, fordi regeringen på den anden side taler om bedre forhold på bl.a. børne- og ældreområdet, og så forventer borgerne, at der sker noget med det samme ude i kommunerne.

De fleste kommuner gør, hvad de kan og mere til. Men hvad hjælper det, når finansministerens sugerør i de kommunale kasser bliver større og større i diameter år efter år? Så griber man til tiltag ude i kommunerne som besparelser på bygningsvedligeholdelsen, og derude, hvor jeg selv kommer fra, nemlig landområderne, er det næsten jordveje, vi kører på.

Men alt hænger jo sammen med rigets samlede økonomi.

Lad mig slå det fast én gang for alle: Det er regeringen, der forhandler aftalen om den kommunale økonomi. Det er naturligvis også derfor, regeringen har et ansvar både moralsk og økonomisk over for kommunerne. Forespørgslen her i dag i sig selv er meget god, for det er meget interessant både at drøfte og at få svar på, hvad regeringen har tænkt sig at gøre med de utallige løfter, den har afgivet til den danske befolkning.

Så vil jeg til slut om SF's forslag til vedtagelse, som netop går ud på at sikre det nødvendige rum, sige, at det kan Dansk Folkeparti støtte.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg ville bare lige spørge hr. Christian Hansen for en sikkerheds skyld, for jeg kan nemlig ikke se, hvad det er for utallige løfter til den danske befolkning, regeringen ikke har indfriet. Jeg vil bare bede hr. Christian Hansen om at nævne tre af de utallige løfter, som regeringen ikke er i

fuld gang med at gøre noget ved. Hvad er det for tre områder, der ikke er indfriet?

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg vil ikke stå her og komme med tre eksempler, for hr. Klaus Hækkerup kan læse regeringens oplæg, og så kan han se, hvor meget af det der er opfyldt. Det vil jeg slet ikke bruge Folketingets tid på at stå og opremse her. Det vil jeg ikke være bekendt over for Tingets medlemmer.

Ebbe Kalnæs (CD):

Den overordnede debat om kommunernes økonomi er jo grundlaget for den diskussion, vi har i dag, og jeg skal med det samme understrege, at CD står ved den finanslov, der er vedtaget. CD står ved den – og gav den ordene med på vejen – meget stramme kommunale aftale. Når det er nødvendigt, så hænger det selvfølgelig sammen med, at den overordnede samfundsøkonomi nødvendigvis må have styr på kommunernes udgifter. En meget stor del af alle offentlige udgifter kanaliseres ud gennem kommuner og amter, og har man ikke rimeligt styr på det, har man heller ikke styr på samfundsøkonomien og dermed på inflation og andre elendigheder, som for alvor kunne skære i det råderum, vi har socialt i det her land.

Når det er sagt, vil jeg gerne understrege, at den kommuneaftale var meget stram, og at der også i den kommuneaftale var – som jeg nævnte tidligere i en kort bemærkning – ganske lange passager, der ganske nøje understregede Folketingets krav til og Folketingets forventning til, at kommunerne viste fleksibilitet og havde gode muligheder for at finde løsninger på den her opgave.

Det synes jeg er væsentligt at understrege. Og jeg synes, det er væsentligt at understrege, at det ikke bare er et spørgsmål om at pege en regering eller et parti ud, men det gælder hele Folketinget. Alle Folketingets medlemmer bør en gang imellem besinde sig, når de fra Folketingets talerstol og andre steder gør opmærksom på al den godhed, de har lyst til at sprede, samtidig med at det er overladt decentralt til kommunerne.

Jeg har somme tider sagt, at hvis ikke Folketinget, inden de tager hjem på juleferie, får vedtaget en udtalelse om, at kommunerne ikke kan finde ud af det hele, at de skal gøre det bedre, og at nu skal vi komme efter dem, så bliver det ikke rigtig jul.

Det, det drejer sig om, er, at jeg gerne ville starte med at understrege den respekt, der er for kommunernes vanskelige opgave.

Så vil jeg gerne sige, at når det gælder hjemmehjælp og kommunernes service på det område, fremgik det af den seneste debat – hvor der var mange kameraer på, det er der ikke lige nu; andre ting er i fokus i øjeblikket – at da man fik kigget nærmere efter, og det vil sige, at Kommunernes Landsforening lavede en undersøgelse, var der en halv snes kommuner, som rent faktisk brød loven, som lavede store håndbrevægelser og skar ned og ændrede på noget uden at gå ind individuelt og vurdere. Det holder vi ikke hånden over under nogen omstændigheder. Det tror jeg slet ikke der er nogen der gør i Folketinget. Selvfølgelig skal reglerne overholdes, selvfølgelig skal den enkelte individuelle vurdering, som ligger i lovgivningen, passes og følges op.

Jeg vil også gerne sige, at ud af de 275 kommuner er det langt, langt størstedelen af kommunerne, der ikke har skåret så meget som en millimeter. Det er rigtigt, at der er nogle, der har ændret på deres budgetter på ældreområdet, men for en hel dels vedkommende er det typisk nogle, som lå over landsgennemsnittet, som også hr. Klaus Hækkerup var inde på.

Det her er jo ikke kun et spørgsmål om penge. Det er også et spørgsmål om, hvordan vi bliver behandlet i denne her sektor. Det er klart, at der kan findes eksempler på, at nogle ikke gør deres arbejde godt. Det er klart, at der kan findes eksempler på, at nogle behandler ældre eller andre, der har brug for hjælp, nedladende og ubehøvet.

Det har jeg også en række eksempler på, men det er jo ikke noget, man laver politik på. Det er jo ikke noget, man kan lovgive om. Det er holdninger, som vi alle sammen skal være med til at bearbejde. At man så fokuserer på det mediemæssigt, når man finder et billede med nullermænd, eller når nogle har båret sig uheldigt ad over for de ældre, det kan vi ikke lave lovgivning på eller skælde hele det samlede kommunale serviceapparat ud for. Det er en urimelig facon.

Så vil jeg gerne sige, at en af forudsætningerne for at komme videre i den her sag om kommunernes økonomi og om, hvorvidt de gør det godt nok, vil være at få en grundig viden om, hvad det er for nogle vilkår, de har. Jeg har nævnt det masser af gange her fra talerstolen. Når jeg har haft chancen, har jeg misbrugt en-

hver situation: Jeg håber, vi kan få Folketinget med, når jeg på et tidspunkt prøver at få et beslutningsforslag igennem om, at Folketinget skal analysere den kommunale økonomi, dvs. analysere hele det kommunale finansierings-system, i stedet for den dødsyge diskussion om kommunesammenlægninger, og om fem kommuner med hul i kassen får et større hul, eller hvad de gør, når de bliver lagt sammen.

Det kan godt være, de skal lægges sammen, men det afgørende er altså, at vi analyserer økonomien i kommunerne og den finansiering, vi har. Den virker himmelråbende tilfældig. Der er nogle, der har en god økonomi, selv om de ikke kan få penge til at slå til, og der er nogle, som faktisk har ganske urimelige vilkår til at løse deres opgaver.

Men jeg vil understrege til slut, at vi går ikke ind for slendrian i kommunerne, vi går ikke ind for, at der er nogle, der er lovbrydere i kommunerne, når det gælder kommunal service. Men generelt gør kommunerne et stort stykke arbejde. Det vil jeg gerne understrege.

Henrik Svane (RV):

Da Det Radikale Venstres ordfører, fru Dorit Myltoft, ikke kan være i salen for øjeblikket, skal jeg fremføre følgende:

Den offentlige service er i fokus for tiden, og det er især kommunernes ansvarsområde inden for børne- og ældreområdet, der er under kritik. SF's bekymring for nedskæringer og forringelser er sympatisk, men som alt andet inden for den offentlige sektor er det et spørgsmål om at sikre balancen mellem et ordentligt service-udbud og en sund økonomisk udvikling.

Først og fremmest er det vigtigt at slå fast, at prioriteringer inden for børne- og ældreområdet er en kommunal opgave. Det bliver vi nødt til at holde fast i, hvis der skal være mening med det kommunale selvstyre.

Der er forskelle på de enkelte kommuner, og derfor skal vi fra lovgiverside være forsigtige med at opstille alt for stramme regler for, hvordan kommuner løser deres opgaver. Det nytter ikke noget, at vi i Folketinget udsteder gyldne løfter til befolkningen, som kommunerne efterfølgende skal betale for. Vi skal respektere det kommunale selvstyre, og vi skal respektere, at den enkelte kommune finder løsningsmodeller, der netop passer til de lokale forhold.

Et godt eksempel på en kommune, der bedst har valgt at prioritere ældreplejen højt, er Gudme på Fyn. Her er serviceniveauet højt, og

kommunen gør meget ud af at give de ældre indhold i tilværelsen gennem deltagelse i klub- og foreningsarbejde, ved aktivering på dagcenter samt gennem etablering af bofællesskaber og tryghedsboliger. Samtidig er Gudme Kommunes udbud af plejehjemspladser så stort, at kommunen sælger ca. 35 pct. af pladserne til andre kommuner.

Det Radikale Venstre er stærkt tilhænger af, at kommuner som Gudme fortsat skal have mulighed for at prioritere på denne måde. Andre kommuner kan have behov for at prioritere anderledes, og der skal være plads til forskelligheder.

Dér, hvor vi ikke skal acceptere store forskelligheder mellem kommunerne, er på indtægtsgrundlaget. Derfor søger vi netop at udjævne forskellene gennem udligningsordninger og bloktilskud, hvor udgiftsbehovet inden for børne- og ældreområdet også indgår som parameter.

Men ingen kan ud fra en samfundsøkonomisk synsvinkel være interesseret i, at kommunernes udgifter løber løbsk. De årlige aftaler mellem staten og kommunerne er en nødvendighed for at lægge en dæmper på væksten i det offentlige forbrug. Samtidig må det understreges, at der inden for rammerne af aftalen fra juni 1998 er afsat plads til en beskedent realvækst i kommunerne.

Ganske glædeligt har det vist sig, at kommunerne har overholdt aftalen, og at kun ganske få kommuner reelt har sparet på f.eks. hjemme-hjælp, selv om avispolemikken kan efterlade et andet indtryk. Derfor ser vi frem til tilsvarende konstruktive forhandlinger i 1999.

Kommunernes Landsforening har sat en spændende debat i gang om kommunernes fremtid, og i Det Radikale Venstre vil vi med stor interesse følge debatten, som vore folkevalgte i kommunerne også deltager aktivt i.

Det Radikale Venstre kan ikke tilslutte sig det af SF fremsatte forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil gerne stille hr. Henrik Svane et spørgsmål om det kommunale udligningssystem, som på en eller anden måde skal stræbe efter at få udjævnet de forskelle, der er. Er hr. Henrik Svane klar over, at en lille kommune ude i det yderste Danmark – lad os tage Ravnsborg, det er en af de slemme – formentlig skal hæve skatten med 2-3 pct. for at hæve serviceniveauet et

ganske lille stykke, mens andre kommuner derimod i nærheden af en større by med store indtægter måske skal hæve skatten med 0,25 pct. for at opnå den samme serviceforbedring? Er hr. Henrik Svane enig i, at det system ikke virker særlig effektivt, og at der i det system er voldsomt mange tilfældigheder?

(Kort bemærkning).

Henrik Svane (RV):

Da jeg ikke er ordfører på dette område, hvilket også fremgik af mit indlæg, vil jeg ikke deltage i diskussioner om enkeltsager i den her sammenhæng. Men hvis der finder de store urimeligheder sted, er det klart, at det er ting, som vi vil forholde os til.

Frank Aaen (EL):

Det er jo helt uden for diskussion at konstatere, at der er problemer med velfærden udeomkring i landet, at borgere ikke får den velfærd, som de har forventninger om, og som de har behov for. Det er også uden for diskussion, at kommunerne har en meget stram økonomi, så det vil jeg ikke bruge meget tid på i dag. Jeg synes ikke, der er nogen grund til at diskutere det forhold.

Det er meget mere interessant at gå ind og se på, hvorfor der er stramning på dagsordenen i den kommunale sektor i et samfund i en periode, hvor samfundet bliver rigere og rigere år for år. Vi er i dag alt andet lige rigere end sidste år og rigere end forrige år osv. Der er ikke nogen sammenhæng mellem udviklingen i rigdommen som helhed og så det, at vi i dag har sat kommunerne på en meget lav udgiftsvækst, en meget stram økonomi.

Der er jo tale om en voldsom opbremsning. Man kan diskutere, hvor meget 1 pct. er i forhold til et udgiftspres, der vokser væsentligt, i forhold til en lønudvikling, som ikke fuldt ud er omfattet af løn- og prisreguleringen. Men 1 pct. er under alle omstændigheder en tredjedel af den udgiftsvækst, der har været fra 1993 til 1998. Fra 1993 til 1998 voksede kommunernes økonomi reelt med 3 pct. om året, og nu er der dikteret 1 pct. om året. Det er en opbremsning, som vi skal tilbage til Schlüters kriseår for at se magen til. Og regeringen mener jo ikke, der er krise i økonomien, så det er lidt uforståeligt.

Det er en strukturændring, regeringen er ved at gennemføre. Servicedelen i vores samfund er jo generelt den, der vokser, fordi den kan man ikke rationalisere i modsætning til produktionen, men når vi nu har dekretet 1 pct.'s vækst

på den del af servicesamfundet, der hedder offentlig service, velfærdsservice, så betyder det jo, at den kommer til at vokse betydelig mindre end samfundsökonomien som helhed. Det betyder faktisk, at kommunerne over en årrække med det her pres vil komme til at fylde mindre i samfundet end det, vi er vant til i dag.

Det er jo en bevidst kurs, regeringen har lagt, og som jeg er uenig i, men man kommer ikke uden om, at det er det, der er baggrunden for, at man har dekretet den ene procent. Det er et skifte i forhold til, at vi har haft en lang, lang periode, hvor den offentlige sektor, den offentlige velfærd, voksede nogenlunde som samfundsökonomien, i perioder mere end samfundsökonomien, og så får vi nu en periode, hvor den offentlige sektor, hvor velfærden vokser mindre end den samlede økonomi. Det er et strukturskifte, som man også lige bør notere sig i dag.

Der er også en anden strukturændring, der er sat på dagsordenen, lidt upåagtet. I aftalen med kommunerne, amterne er der sagt 1 pct. – dog må I gerne udvide velfærdsaktiviteten med mere end 1 pct., hvis det sker ved øget brugerbetaling. Det er jo også et skifte. Det er ikke meget sådan lige fra det ene år til det andet, men det er en kurs, der er lagt ud for 4 år, og det må formodes, at man også mener, den skal fortsætte efter de 4 år. Det betyder jo, at vi får en ændring væk fra den solidariske velfærd over mod en velfærd, der er mere præget af brugerbetaling. Vores analyse er, at det er det, der foregår: nogle strukturelle ændringer. Det var den ene del.

Den anden del er: Hvis vi nu skal have mere velfærd på børneområdet og ældreområdet, behøver det så at koste en masse penge? Det er vores opfattelse, at sådan er det ikke, og hr. Klaus Hækkerup har henvist til, at vi i næste uge skal diskutere et forslag fra Enhedslisten vedrørende hjemmehjælp.

Vores enkle analyse er, at hvis vi bruger nogle af de penge, vi har i dag, på en mere fornuftig måde, nemlig på dagpengeområdet, og hvis vi giver kommunerne de sparede dagpenge plus de penge, der bruges til aktivering af ledige, hver gang de ansætter en ny hjemmehjælper, så vil kommunerne gøre det, for så får de hele omkostningen dækket. Og det er gratis for staten. Vi sparer tilskuddet på andre konti.

Jeg synes jo, det er indlysende, at sådan bør vi gøre: fjerne pengene fra Arbejdsministeriets

budgetter og flytte dem over på kommunernes budgetter.

Det ser endnu mere fordelagtigt ud, når vi snakker om børneområdet, for dér kan vi igen tage de sparede dagpenge, de sparede penge til aktivering og dumme kurser, og hvad ved jeg, plus desværre – det er vi imod, men sådan er det altså – den meget betydelige brugerbetaling, vi allerede har på børnepasningsområdet. Hvis vi lægger de tre poser penge sammen, så er der overskud. Hver eneste gang det offentlige beslutter sig for at udvide børnepasningen med én ansat, så vil der samlet set blive et overskud i de offentlige kasser.

Jeg mener næsten, det er en forbrydelse, at det ikke sker. Derfor vil jeg sige til sidst, at jeg startede det her som en nationaløkonomisk diskussion, og det er det også, men det er ikke kun nationaløkonomi. Det er også et spørgsmål om en holdning til, om man vil gøre noget ved problemerne.

Thorkild B. Frandsgaard (FP):

Jeg har ondt i halsen, men jeg skal prøve at tale, så man kan høre mig.

Især inden for det sidste år har vi hørt mange eksempler på, at kommunerne skærer så meget ned på hjemmehjælpen, at de mennesker, der virkelig har behov, ikke har kunnet få den. Det er selvfølgelig uacceptabelt. Det skal være et klart signal fra Folketinget, at det kan vi ikke acceptere.

I Fremskridtspartiet respekterer vi det kommunale selvstyre, men samtidig vil vi også forbeholde os ret til at påpege – og det mener jeg Folketinget bør gøre – hvis der er nogle områder, vi mener bliver forsømt, og det har der været en del eksempler på i det her tilfælde.

Jeg ved udmærket, at mange af kommunerne har en dårlig økonomi. Det gælder især de små kommuner i de tyndt befolkede områder, men der er også kommuner, som har en udmærket økonomi, så derfor må vi overordnet sende det signal ud, at præcis på hjemmehjælpsområdet skal de overholde det, der skal gøres.

Nu er det nævnt, at der er lavet en 4-årig aftale om økonomien, det er korrekt, men under kommende forhandlinger om de økonomiske problemer, som især de små kommuner har, må man tage det her op. Om nødvendigt må man se på, om de nedskæringer, der er sket på bloktilskudsområdet, har været for drastiske, og om der eventuelt skal ske en omlægning inden for

det område. Jeg har forstået på indenrigsministeren, at det var noget, som han ville se velvilligt på. Det var jeg glad for at høre.

Som sagt er der altså også kommuner, der har en god økonomi. Skattegrundlaget er steget meget de senere år, især i de større kommuner. Men igen, de små kommuner har problemer.

I mange tilfælde er det område, jeg har nævnt her, hjemmehjælpsområdet, et prioriterings-spørgsmål ude i kommunerne. Kommunerne bruger jo mange penge på forskellige ting. Der er nogle ting, der er nødvendige, og nogle ting, der er mindre nødvendige. Bl.a. er der jo op igennem 1980'erne og først i 1990'erne sket en eksplosion i byggeri af sådan noget som museer, multihaller, kulturcentre, og jeg kan blive ved. Det er noget, der er blevet bragt frem den ene gang efter den anden, og så har man måske overset det andet område. Det kan ikke være rigtigt. Så derfor er kommunerne også selv skyld i det, for i mange tilfælde står de nu med driftsudgifterne til de store prestigebyggerier. Jeg nævner det blot, fordi det også er et prioriterings-spørgsmål, ikke bare økonomi.

Vi i Fremskridtspartiet er helt enige i, at det her er et anliggende mellem regeringen og kommunerne, men vi vil i dag fremsætte et forslag til vedtagelse, som vi ikke mener griber ind over for kommunerne på anden måde, end at de får besked om at overholde den lovgivning, vi har. Forslaget lyder:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget pålægger regeringen at sikre, at landets lovgivning overholdes og efterleves i alle kommuner, således at alle, der efter konkret og individuel visitation har behov, får den nødvendige og tilstrækkelige hjemmehjælp hele året, samt at hjemmehjælpsmodtageren på kommunens regning frit kan vælge en afløser, hvis kommunen ikke lever op til aftalen i kortere eller længere perioder.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 70).

Vi skriver »kortere eller længere perioder«, men det er noget, der kan tales om. Vi mener, det er et godt forslag uden det store indgreb over for kommunerne. Som sagt respekterer vi det selvstyre, der er derude, men vi mener også, det er vor ret at påpege, hvis der er områder, vi mener skal tages op.

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår her-efter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil gerne spørge hr. Fransgaard, om han kan bekræfte, at en meget stor del af de danske kommuner ikke bruger pengene til kulturhuse eller andre flottenhejmerting, men at deres budget faktisk er sat sådan sammen, at mellem 80 pct. og 85 pct. af den samlede kommunale økonomi går til det sociale område, og at mellem 80 pct. og 85 pct. af det samlede sociale budget går til det, vi hovedsagelig drøfter her i dag, børn og ældre.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Fransgaard (FP):

Jeg kan svare CD's ordfører på denne måde: Jeg ved ikke, hvor stor en procentdel af kommunerne, der har brugt milliarder på at bygge kulturhuse, multihaller og kulturcentre. Jeg har ikke procentdelen, men der er i hvert fald sket en eksplosion på det område.

Når CD's ordfører nævner, at 85 pct. af den kommunale økonomi går til socialområdet, vil jeg nok sige, at det ikke er rigtigt, men det er en stor del. Vi har jo også i kommunerne noget, der hedder kultur-, skole- og børneområdet. Jeg går ud fra, det var det, hr. Kalnæs havde med på det område, for ellers er 85 pct. for meget alene på socialområdet. Det er bare en bemærkning.

Tove Videbæk (KRF):

I det sidste års tid har der været alt for megen uro på baggrund af nedskæringer og forringelser på børne- og ældreområdet i kommunerne. På ældreområdet var der et halvt hundrede kommuner, der skar ned på hjemmehjælpen.

De allerfleste kommuner leverer dog en god service, og der er mange gode historier, som aldrig når ud til pressen. Men det er på grund af de dér 15-20 pct. af kommunerne, der gør det alt for ringe vedrørende hjemmehjælp, der har været megen uro, og det var helt rimeligt. Og jeg kan sige til hr. Ebbe Kalnæs, at det var altså ikke bare nullermænd, det drejede sig om.

I Danmark ligesom i de fleste andre europæiske lande har vi valgt at afinstitutionalisere på ældreområdet. Dette med »længst muligt i eget hjem«, som vi er gået ind for, kan jo være

godt nok, hvis altså både plejen og den praktiske hjælp i eget hjem følger med.

Det er især vedrørende den praktiske hjælp, der har været problemer. Det må naturligvis sikres, at de ældre kan være fuldt ud trygge ved, at når de får brug for hjælp, så får de den, og at de får den hjælp, de har behov for, især da her i FN's ældreår.

I den undersøgelse, som Socialforskningsinstituttet har offentliggjort i marts måned vedrørende omsorg for børn og ældre i forskellige europæiske lande, er Danmark blandt de bedre lande på nogle områder, men på børne- og orlovsområdet sakker Danmark uhjælpeligt agterud.

I Danmark bliver børnenes tilværelse i mod-sætning til den ældre del af befolkningens mere og mere institutionaliseret. Danmark er i top, når det gælder andelen af børn, der passes i institutioner i løbet af dagen, og det er jeg for min del ikke ret stolt af, blandt andet fordi vi samtidig er totalt i bund vedrørende småbørnsfor-ældres muligheder for at få orlov, og det er katastrofalt.

Den danske forældreorlov er både kortere og mindre fleksibel, og orlovsydelsen er lavere end i de andre nordiske lande. I Finland kan forældre f.eks. blive hjemme, til barnet er fyldt 3 år, og tilmed til en forholdsvis høj orlovsydelse. I Danmark har forældre ret til et halvt års orlov og mulighed for i alt op til ét års orlov, og ydelsen er helt nede på 60 pct. af dagpengesatsen.

Regeringen har i lang tid lovet bedre forhold for børnefamilierne, men den har lige så længe nølet med at indfri dem. For mig afslører det, hvordan regeringen egentlig prioriterer. Familierne er først og fremmest leverandører til det danske arbejdsmarked. Det viser f.eks. forældreorlovens kranke skæbne.

Da arbejdsløsheden faldt i starten af 1990'erne, blev satsen for forældreorlov sat ned fra 80 pct. til 60 pct. af højeste dagpengesats. På den måde spændte regeringen ben for orlovsordningernes store succes, og hermed afslørede regeringen jo samtidig, at forældreorloven er en arbejdsmarkedsforanstaltning mere end en familiepolitisk foranstaltning.

Vi må have bedre muligheder for børnefamilierne i Danmark. Kristeligt Folkeparti fremsatte tidligere på foråret tre forslag, nemlig ret til deltid til småbørnsforældre, ret til deltidspasning i alle kommuner og ret til tilskud til forældre, der vælger selv at passe deres børn. Selve modellen for, hvordan vi vælger at forbedre

forholdene, er ikke det afgørende for os. Det afgørende er, at forholdene forbedres, at den enkelte families valgmuligheder sikres, og at der bliver fleksible pasningsmuligheder, eventuelt fleksibel børneorlov.

De gode intentioner, som en bred vifte af partier her i Folketinget har vedrørende denne sag, bør ikke drukne i ideologi. Vi må finde nogle modeller, der fungerer. Det skylder vi familierne og ikke mindst børnene i Danmark. Vi må skabe rammer, der gør det muligt for småbørnsforældre at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet og samtidig være mere sammen med deres børn. I dag er det for mange forældre et enten-eller. Men det modsvarer ikke flertallets ønsker. De vil prioritere deres børn uden dermed at kvæste karrieren. Det er disse overordnede initiativer, som vi mener der i første omgang og i langt højere grad er brug for.

Der er grund til at se på forholdene også for syge og udstødte som nævnt i SF's og Enhedslistens forslag til vedtagelse, men forslaget, som det ligger her på bordet i dag, kan vi ikke støtte og heller ikke Fremskridtspartiets.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil gerne sige til Kristeligt Folkepartis ordfører, at når jeg nævnte nullermænd i den sammenhæng, så var det ikke for at trække niveauet derved. Det, det drejede sig om, var, at 10 kommuner brød loven, da de skar ned i hjemmehjælpen, fordi de ikke fulgte reglerne. Der er også en række andre, som ikke har gjort det for godt. Fagligt og professionelt skal man lave en rigtig sagsbehandling på det her område.

Det, jeg sagde om nullermænd, var, at når det kommer på mediemenuen i den uge, og man fokuserer på nullermænd og nogle mennesker, der er sat i en ulykkelig situation på grund af enkeltsager, hvor man har fået en dårlig behandling, så er det ikke det, vi kan agere på politisk. Det er det, jeg anklager en række af Folketingets medlemmer for at ryge ud på, så snart de har set et fjernsynsbillede.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg kunne jo høre, at fru Videbæk på mange måder deler SF's opfattelse af, at der er sket forringelser af velfærden, og også bekymringen over, at vi ikke kan skaffe bedre muligheder for

børnefamilierne. Det er vi jo i sandhed optaget af i SF.

Derfor undrer det mig, at Kristeligt Folkeparti ikke på nogen måde kan støtte SF's og Enhedslistens forslag til vedtagelse. Det udtrykker jo klart, at vi ønsker, at der skal skabes økonomisk rum til at foretage de forbedringer, som fru Tove Videbæk efterlyste. Det er ejendommeligt, at man fra Kristeligt Folkepartis side når frem til den konklusion, når det er præcis de samme ting, vi her er optaget af og gerne vil gøre bedre.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Til hr. Ebbe Kalnæs: Ja, det var måske kun 10 kommuner, der overtrådte loven, men der var 43 kommuner, der skar helt ind til benet, sådan at vi kunne se et tilfælde i medierne, hvor en kørestolsbruger i Skive ikke kunne få hjælp, og vi så mange andre. Men bag disse personer i medierne var der jo hundreder af mennesker, som var blevet behandlet på samme måde, men som ikke kom i medierne. Jeg kender flere af dem, der ikke kom i medierne, men som virkelig var blevet efterladt i en sølle forfatning. Der var f.eks. en kvinde med et brud på ryggen, som blev efterladt 3 uger uden hjælp, og jeg har mange flere historier, som hr. Ebbe Kalnæs kan få bagefter. Så det var stadig væk ikke bare nullermænd, det drejede sig om.

Til fru Anni Svanholt kan jeg sige, at en af grundene til, at vi ikke kan stemme for forslaget til vedtagelse, er, at vi mener, at den aftale, som skal indgås med kommunerne, jo er regeringens ansvar.

Ud over det kan jeg sige, at i forslaget står der, at regeringen opfordres til at forbedre forholdene osv., og det vil vi gerne være med til, men vi er bange for, at det betyder, at der skal sættes en hel masse flere midler i omløb. For vi mener egentlig generelt, at der er midler nok i omløb, men at de måske bliver brugt forkert, og at mange af pengene forsvinder i ineffektivitet og i bureaukrati.

Og vi har jo hørt fra flere kommuner, at de er i gang med at rydde op på det her område, så de får flere ydelser og mere service for de samme penge. F.eks. har vi hørt om en kommune, hvor man har opregnet, at kun 50 pct. af hjemmehjælpernes tid blev brugt hos klienterne, og hvis man begyndte dér, havde man jo mange flere penge til at forbedre forholdene for.

Anni Svanholt (SF):

Jeg må nok sige til fru Tove Videbæk: Man kan jo ikke på den ene side sige, at nu skal vi gøre alt det her, og så på den anden side sige, at det er i orden, at regeringen gør præcis, som den hele tiden har sagt: at den vil stramme. For sagen er jo – og det håber jeg da også at Kristeligt Folkeparti har noteret sig – at den ene procent ikke var tilstrækkelig. Det blev jo samlet set 1,4 pct., og hvis man skulle have holdt sig til 1 pct., indebar det jo, man skulle skære 400 mio. kr. ned rundt i kommunerne, og det ville jo ramme mere eller mindre tilfældigt.

Og det er jo et spørgsmål om niveauet. I SF taler vi ikke om, at man skal udvide med masser af milliarder – det gør vi ikke, vi er økonomisk ansvarlige – men det her er altså for skrap, og det lever jo ikke på nogen måde op til ønskerne og de løfter, der blev givet i forbindelse med valget i 1998.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Til fru Anni Svanholt kan jeg sige, at det med midlerne og den ene procent og de 1,4 pct. vil jeg slet ikke gå ind i, for jeg mener, at de midler, som er i omløb i kommunerne, er tilstrækkelige, hvis der bliver effektiviseret, hvis der bliver afbureaukratiseret, hvis der bliver omroket, og hvis der bliver omstruktureret og måske endda privatiseret på nogle områder. Hvis man ikke kan forbedre forholdene for borgerne på andre måder, tror jeg, man måske på nogle områder i nogle kommuner skal gå ind i privatisering.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil gerne sige til fru Tove Videbæk, at det er klart, at mennesker, der udsættes for en nedværdigende behandling, kan ingen af os under nogen omstændigheder acceptere, men det afgørende er, at da kampagnen for alvor startede, var en masse politikere ude at fortælle, at kommunerne ikke behandler de ældre ordentligt, og derfor var der tusindvis af hjemmehjælpere rundt omkring, tusindvis af mennesker, som hver dag kæmper, som hver dag ofrer sig og giver af sig selv ud over alle bredder og gør det godt, der følte sig ramt.

Det, jeg forlanger af politikere, er, at de kommune for kommune går ind og kigger på, hvad det er kommunerne har gjort, og ikke bruger

det, som man på nydansk kalder fede generaliseringer.

Det siger jeg ikke at fru Tove Videbæk har gjort; jeg siger bare, at det, der er det pinlige i denne sag, er, at man ikke undersøger tingene, men bare skyder med haglbøsse. For der er mange, der gør det meget flot, og det er simpelt hen så ubehageligt, når man i den grad hænger nogle mennesker ud i flok, og det gælder i mange andre sager i denne verden.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Hvis hr. Ebbe Kalnæs lagde mærke til indledningen i min ordførertale, så sagde jeg netop, at de allerfleste kommuner leverer en god service, og at der er mange gode historier, som aldrig når ud til pressen. Men det er på grund af de 15-20 pct. af kommunerne, som gør det alt for ringe, der har været uro.

Vi ved også, at tidligere har der måske i nogle kommuner været luksushjemmehjælp, og at man har haft brug for at skære ned, fordi der er nogle, der har fået hjælp, som faktisk ikke havde brug for det, og dér er der blevet skåret ned, og dér har det været helt okay. Men kommuner, som skærer ned over en bank og sender breve til borgerne om, at nu kan de ikke få hjemmehjælp mere, osv. – alle de historier, vi har hørt – kan vi ikke være med til, og det bør vi forsøge at sætte en stopper for ved at tage det op over for ministeren og sige, at det vil vi ikke være med til.

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg skal sige tak for, at et flertal i Folketinget som ved de mange tidligere lejligheder, hvor vi har haft en tilsvarende debat, holder fast i, at det må være regeringens ansvar – også med respekt for de holdninger i Folketinget, vi kender – at føre de her forhandlinger med de kommunale organisationer.

Jeg synes også, det er værd hele tiden at holde fast i, at det, vi taler om, ikke er nedskæringer, men det, at budgetterne i nogle situationer måske stiger mindre, end mange forventer med hensyn til en udvidelse af den offentlige service.

Summen af stigningen i indsatsen i amterne og kommunerne i denne regerings funktionstid er vel i størrelsesordenen i hvert fald 15 pct. realt i indsatsen og 40.000 nye medarbejdere, og det kan man jo ikke fremstille som et nedskæringsfelttog.

Jeg mener heller ikke, at man uden videre kan bruge hr. Frank Aaens argumentation, at når kommunerne har haft en meget høj vækstrate i nogle år, er dét et argument imod, at de kan klare sig med en lavere i de følgende år. Man kunne jo godt argumentere omvendt. Det kunne jo godt tænkes – og sådan har det jo også forholdt sig – at noget af den højere vækst, som vi har accepteret er indgået i kommuneforhandlingerne i de foregående år, har været en indhentning af nogle serviceefterslæb, som vi var enige om skulle indhentes.

Hr. Villy Søvnald spurgte, om der efter regeringens mening slet ikke er nogen problemer.

Selvfølger er der det. Vi befinder os ikke i landet Utopia. Et hvilket som helst samfund vil have problemer, der endnu ikke er løst, og vi har også en regering i det her land, som er optaget af at få løst de problemer, der endnu ikke er løst godt nok. Det, jeg anfægter, er bare den holdning, at der er en nedskruning af den samlede velfærdsindsats undervejs i det her samfund. Det er ikke tilfældet; det er det modsatte, der er tilfældet.

Og så er der jo i en debat som denne altid to holdninger repræsenterende to yderpunkter i debatten. Den ene holdning, som vel især forespørgerne har været fortalere for i dag, er en holdning, der går ud på, at man alene kan måle velfærdssamfundets kvalitet på, om udgifterne stiger. Det andet yderpunkt i diskussionen er, at man kan klare hele det behov for øget kvalitet, der er, ved at bruge pengene bedre.

Jeg tror, ingen af synspunkterne er rigtige. Jeg betragter det som regeringens og i øvrigt også kommunernes opgave at foretage en fornuftig afvejning mellem de to synspunkter. Der er områder og opgaver, der skal have flere penge, men der er også i den offentlige sektor på alle niveauer, selv om man har gjort det rimelig godt på forhånd, hele tiden mulighed for at vinde ressourcer og løse opgaver bedre ved bedre organisation, ved bedre brug af de talenter, man har i medarbejderstaben, og ved at lære af dem, der har fundet på at gøre det på en ny og bedre måde. Og det samlede resultat, som vi er interesserede i at præstere i form af bedre service i vores velfærdssamfund, skal også fremkomme på den måde.

Jeg har i øvrigt ikke så mange konkrete bemærkninger at gøre til debatten for mit vedkommende, men den sammenfattende, principielle betragtning, som jeg i hvert fald også i år går til kommuneforhandlingerne med, kan

være den, at den forhandlingsmodel, vi har, har da sine svagheder, men jeg tror, vi er enige med de kommunale organisationer om, at det er den absolut mindst ringe model til i en økonomi som den danske, hvor borgernes ønsker til samfundet er sådan, at vi skal slæbe halvdelen af indtægterne ind over de offentlige kasser i skatter og afgifter, og hvor vi har en meget høj udgift til service, i et sådant samfund er vi bedre tjent med, også for at opretholde det størst mulige lokale selvstyre, at den accept af, at der er nogle samlede økonomiske rammer, at der er en sammenhængende økonomisk politik, som man skal spille efter, at den accept opnås ad forhandlingsvejen, frem for ved at regeringen søger på forhånd i dette Folketing at få et flertal for en ganske bestemt måde at løse den opgave på.

Indenrigsministeren (Thorikild Simonsen):

Jeg skal ikke gøre debatten meget længere, men jeg vil gerne fortsætte dér, hvor finansministeren slap:

Jeg er jo i den situation, at jeg i de sidste 20 år har været med til de forhandlinger, godt nok mest på den anden side af bordet, men jeg har jo alligevel kendt dem. Og hvis man skifter det her mindst ringe system ud med noget andet, tror jeg faktisk, det bliver ringere, og jeg tror ikke, vi her i Folketinget vil være i stand til at lave en lovgivning, der på samme måde øger fleksibiliteten og forandringerne i kommunerne, som der gør i det her system.

Jeg kan ikke svare på det hele, og jeg synes heller ikke jeg skal, men jeg vil gerne sige til hr. Ebbe Kalnæs, at jeg tror, vi skal se lidt mere på den rapport, der er kommet, betænkning 1365, »Forenkling af den kommunale finansiering«, sammenholdt med de nøgletal, som Indenrigsministeriet udsender, og den bog, som hr. Klaus Hækkerup henviste til: »Der er så dejligt...«.

Dér er nogle kommuner jo blevet analyseret, og der er ingen tvivl om, at hvis man ser på disse meget grundige undersøgelser – måske også i undervisningsform, havde jeg nær sagt, for dem, der sidder på den økonomiske forvaltning i kommunerne – kan man i høj grad få mere ud af pengene.

Det var det, fru Tove Videbæk var meget inde på, og det er jeg helt overbevist om, og jeg kunne næsten sige, at det har jeg erfaring for er rigtigt, og jeg tror, man skal lægge vægt på det.

Dermed siger jeg ikke, at man kan finde alle pengene dér, og det gjorde finansministeren jo

heller ikke, men man kan i hvert fald godt finde nogle; det er der ingen tvivl om.

Jeg har jo bemærket, at der har været en meget stor interesse for at tale om hjemmehjælp, og det kan jeg såmænd ikke bidrage mere til end ved at sige, at langt de fleste kommuner hverken har skåret ned eller gør det dårligt. Og den personlige hjemmehjælper som sådan har der da heldigvis ikke været kritik af, for der er jo ingen tvivl om, at dér gør man det godt alle vegne. Der har været nogle administrative problemer i nogle ganske bestemte kommuner, og det har så været nødvendigt for indenrigsministeren at præcisere, hvad lovgivning er og var, og det førte jo straks til ændringer i de nævnte kommuner, og en af dem var Skive – bare for at nævne en enkelt.

Så vil jeg gerne tage fat på det, som hr. Erik Larsen og hr. Villy Søvndal var inde på: at vi altså har nogle kommuner, hvor det er anderledes, og hvor det er meget dårligt. Og jeg skal ikke sige, hvor hurtigt vi kan få det rettet op, men der bruges altså for tiden megen opmærksomhed, også hos andre ministre end indenrigsministeren, på at se på de forhold, og jeg forestiller mig i alt fald, at vi i nogle af de forhandlinger, der påbegyndes nu her om halvanden måned, får Kommunernes Landsforening med på om ikke den helt store reform så i alt fald noget, der tilgodeser de områder. Og det er jo klart et udlignings spørgsmål, og jeg skal ikke komme nærmere ind på det nu, men det mener jeg altså vi skal gøre, også for at få ro omkring det.

Det er jo rigtigt, at det ofte påstås, at det er det højttærede Folketing her, der kræver en hel masse ting, som man så ikke har levet op til, og regeringen får da i høj grad også skyld for det, må jeg da indrømme, men jeg vil nu gerne helt frikendes på det område, for jeg mener ikke, at jeg på noget tidspunkt har krævet, at man skulle gøre det på en bestemt måde. Men det er jo klart, at i en lovgivende forsamling kan der blive fremlagt nogle visioner, som måske kan være irriterende for nogle kommunalbestyrelser, men jeg mener, at i de forhandlinger, som økonomiministeren, finansministeren og jeg for tiden fører, får man det bragt ind i en ordening, som gør, at det bliver bedre.

Jeg vil slutte med at sige:

Jeg tror stadig væk, at man inden for den enormt store pakke af milliarder, som vi her taler om, kan gøre det bedre. Jeg siger ikke, at alle pengene kan hentes dér, men når man gennem-

går det grundigt kommune for kommune, kan det lade sig gøre.

Jeg vil også understrege, hvad en af ordførerne – det var vist hr. Klaus Hækkerup – gjorde opmærksom på: Nu er man fra Kommunernes Landsforenings side i gang med en analyse af alle kommunerne. Og det kan da godt være, at der skal ændres noget både i strukturen og i samarbejdsformerne mellem kommunerne, som gør, at vi også på den måde får mere ud af de penge, som er til rådighed.

Og jeg mener stadig væk, at den aftale, vi har indgået med KL om 1 pct., ikke er noget, vi har pålagt dem, men en frivillig aftale under hensyn til samfundsøkonomien og under hensyn til, at det stadig væk skal være sådan, at ikke alle penge går til det offentlige forbrug.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg kunne forstå på finansministeren, at vi er enige om, at der trædes på bremsen. Men 1 pct. er jo ikke for lidt, bare fordi 1 er mindre 3; 1 pct.s vækst er for lidt, fordi væksten i behovet på ældreområdet, børnepasningsområdet, folkeskoleområdet og sundhedsområdet har brug for mere end 1 pct. Og det er altså veldokumenteret i den rapport om den kommunale økonomi i år 2005, som regeringen selv har været med til at lave sammen med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen, så det behøver vi heller ikke at diskutere, men det er derfor, 1 pct. er for lidt.

Men 1 er pct. også for lidt, fordi det betyder, at den andel af vores samlede økonomi, den andel af rigdommen her i samfundet, som vi bruger på solidarisk velfærd, den andel vil i de kommende år blive mindre og mindre, og det er vi imod. Det er en samfundsudvikling, som vi principielt set er imod. Vi ønsker, at den andel af rigdommen, som vi bruger på solidarisk velfærd, bliver større og ikke mindre.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):
Ordføreren for forespørgerne, fru Anni Svanholt.

Anni Svanholt (SF):

Jeg vil gerne på SF's vegne sige tak for debatten her i dag, selv om vi jo nok må sige, at den i nogen grad ligner tidligere debatter om dette emne. Og der er i og for sig ikke løftet mange slør for, hvilke overvejelser regeringen har gjort sig med hensyn til de kommende forhandlinger.

Det kunne i hvert fald være meget interessant at få at vide i dag, om man agter uændret at køre videre med den ene procent eller der i den anledning skal være straffeaktioner over for kommunerne, hvis de foretager overskridelser.

Vi må jo sige, at der i og for sig ikke har været lyst til at vise os, hvordan man helt konkret kan sikre økonomisk rum til at forbedre velfærd i kommunerne. Og vi må da også konstatere i dag, at der jo er meget lang afstand mellem de oplevelser, som de gamle og børnefamilierne rundt omkring i kommunerne har, og de løfter, der er blevet givet.

En ting er det i hvert fald nødvendigt at spørge om her i dag, og det spørgsmål vil jeg gerne stille til finansministeren og indenrigsministeren: Hvordan vil man konkret stille sig til brugerbetaling? For SF's bekymring er, at når det næste års budget skal laves under de stramme økonomiske vilkår, så indebærer det, at kommunerne begynder at blive meget kreative, og så skruer de op for brugerbetaling, eller også ser vi, at Brixtofte-metoder tages i anvendelse, altså at kommunerne begynder at sælge ud af deres bygninger og personale osv., med den konsekvens, at det også giver problemer med at overholde den samlede økonomiske ramme. Vi ved jo allerede for 1999, at det indebærer en overskridelse på ca. 0,25 pct.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):
Jeg må anmode om mere ro i salen.

Anni Svanholt (SF):

Hvis der er flere kommuner, der vil benytte sig af Brixtofte-metoderne – som jeg ellers har forstået at regeringen tager skarpt afstand fra, og det er vi meget tilfredse med i SF – indebærer det så, at kommunerne skal straffes, at man vil komme efter de kommuner, der benytter sig af de metoder?

Jeg synes, det ville være dejligt, hvis vi i dag kunne høre fra regeringen, at man vil tage afstand fra straffeaktioner, fordi der er nogle kommuner, der benytter sig af den slags metoder. Men det ville også være dejligt, hvis vi i dag kunne høre fra regeringen, at man vil tage afstand fra at give los med hensyn til, at kommunerne bare kan benytte sig af brugerbetaling eller udliciteringer i meget stor stil.

Vi mener i SF, at regeringen faktisk ikke reelt ser i øjnene, hvad en så stram økonomisk aftale indebærer, nemlig at der er risiko for, at man

tvinger kommunerne ud i noget, regeringen ellers plejer at tage afstand fra.

For det svar, som indenrigsministeren gav, vil jeg gerne give den samme kvittering, som hr. Villy Søvnald gav: at vi er glade for at høre om åbenheden over for de små kommuner og de kommuner, der har særlige problemer. Det vil jeg gerne understrege her. Men vi kan ikke anerkende det, som indenrigsministeren siger om de lovbrud, der var tale om, bl.a. i Skive kommune, da man tog hjemmehjælpen fra nogle ældre: at det bare var noget rent administrativt, og at det kunne man rette op på. Selvfølgelig skulle man ændre det, men det indebærer så, at der skal skæres ned på andre områder, for sådan er vilkårene jo i kommunerne. Det er sagens kerne.

Afslutningsvis vil jeg gerne sige tak til det parti, der støtter SF's og Enhedslistens forslag til vedtagelse, og jeg skal samtidig tilkendegive, at vi vil undlade at stemme til Fremskridtspartiets forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg skal bare sige, at hvis resultatet af denne debat er blevet, at SF nu er nået til at tale om at forbedre økonomien, som fru Anni Svanholt gjorde det i sit sidste indlæg, i stedet for at tale om en række uacceptable velfærdsforringelser, så synes jeg, vi er nået et godt stykke af vejen med hensyn til SF's erkendelse af de reelle forhold.

Og så skal jeg bare sige, at vi stemmer imod det af Fremskridtspartiet fremsatte forslag til vedtagelse. Vi mener, at konsekvenserne af det vil være helt uoverskuelige med hensyn til de økonomiske problemer, vi trods alt også har i vores samfund.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 69 af Anni Svanholt (SF) og Frank Aaen (EL) (se foran) forkastedes, idet 22 (SF, DF og EL) stemte for, 82 (S, V, KF, CD og RV) imod; 2 (KRF) stemte hverken for eller imod.

Forslag til vedtagelse nr. V 70 af Thorkild B. Fransgaard (FP) (se foran) forkastedes, idet 11 (DF og FP) stemte for, 80 (S, V, KF, CD og RV)

imod; 15 (SF, EL og KRF) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 205: Forslag til lov om ændring af lov om universiteter m.fl. (universitetsloven).

Af forskningsministeren (Jan Trøjborg).
(Fremsat 24/3 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lise Hækkerup (S):

Da man for nylig spurgte universitetsfolk forskellige steder i verden, hvor de i givet fald ville anbefale deres børn at studere, kom de danske universiteter blandt de 10 øverste på verdensranglisten, og det er selvfølgelig et resultat, vi kan glæde os over, for regeringens målsætning om Danmark som foregangsland gælder naturligvis også for universiteterne.

Men for at man kan holde fast i det høje niveau, som de danske universiteter befinder sig på, gælder det hele tiden om at tilpasse sig forandringerne og udviklingstendenserne i samfundet, og flere initiativer vedrørende tilpasning til en mere tidssvarende universitetsverden er allerede taget fra regeringens side. Det gælder ansættelsesbekendtgørelsen, og det gælder lovinitiativet om opfindelser, men mest visionært er nok det forslag, der behandles i dag, og her tænker jeg især på den del af forslaget, der omhandler udviklingskontrakterne.

Universiteternes hovedformål er at drive forskning, at uddanne til højeste videnskabelige niveau og ikke mindst at formidle videnskabelige forskningsresultater til det omgivende samfund.

Med udviklingskontrakter får landets universiteter for alvor lejlighed til at vise deres ambitionsniveau: Vil de stadig rangere blandt verdens mest eftertragtede, tør de forsøge noget, som endnu ikke er forsøgt, vil de udvikle og opdyrke områder, som hidtil har været lavt prio-

riteret, og som der måske i første omgang ikke er så meget prestige i og tradition for, og hvem vil de i givet fald sammenligne sig med for at nå målene?

Alt det har universiteterne nu lejlighed til at gennemtænke, til at formulere og til at efterprøve i en dialog med ministerierne.

Med forslaget er der lagt op til meget vidtgående rammer: Universiteterne kan udvikle sig, som de vil, efter de retningslinjer, der er aftalt med ministerierne.

I Folketinget har vi for nylig drøftet det fravær af kvindelige forskere, som sammen med den skæve aldersfordeling blandt professorerne udgør et samfundsproblem. Og det ville efter min mening være glædeligt, hvis den problematik blev formuleret som en del af en udviklingskontrakt, ligesom det vil være oplagt at fokusere på problemet omkring de naturvidenskabelige uddannelser.

I bemærkningerne til lovforslaget fremhæves det, at både de studerende og personalegrupperne inddrages i processen med at drøfte mål og strategier, og det finder jeg positivt, for såvel de studerende som TAP'erne er vigtige brikker i det samlede billede af universiteterne.

Der bevilges årligt 10 milliarder forskningskroner, og det er i sig selv et klart signal om, at Danmark prioriterer forskningen højt, men det forventes til gengæld også, at der kvitteres for det beløb.

Lovforslaget er en klar tilkendegivelse af, at tilliden til universiteterne er til stede.

Udviklingskontrakterne kan, sammen med den øgede studentereindflydelse, sammen med den stærkere placering af de fuldtidsansatte ph.d.'ere og sammen med forslaget om et forpligtende samarbejde i form af sammenlægninger af universiteter imellem, bidrage til, at forskningsmiljøerne bliver stærkere, og at der opnås en optimal udnyttelse af de danske forskningsressourcer, så de danske universiteter fortsat kan hævde sig blandt de ypperste målt med den internationale målestok.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlggaard (KF):

Den socialdemokratiske ordførers bemærkning om, at det er et problem, at der ikke er så mange kvindelige forskere, får mig til at spørge: Hvorfor er dét et problem? Det afgørende er vel, at vi har nogle gode og dygtige og kvalificerede forskere; så er kønnet da underordnet.